

В приказния фолклор на уседналите не срещаме героичен епос - почти никога главният герой не приема като възможен начин за справяне с трудна ситуация открития двубой с врага. “Традиционните” начини са: проява на психологическа компетентност; интелигентност; остроумие; шега; пазарене или фактическо изоставяне на трудностите и пренасяне на агресията върху близките (напр., набива жена си; оттегля се от грижите за издържане на семейството или го изоставя и т.н). При номадите има приказки, в които главният герой безстрашно влиза в двубой с врага (змей, гаджо, полицаи и т.н.) и го побеждава.

В приказките на уседналите много често героите роми са представени като изкусни майстори и трудолюбиви хора. Списъкът на уменията и занаятите, които практикуват, е много широк. Много от ромските приказки за сръчни занаятчии имат аналози в приказния фолклор на другите етнически общности на Балканите. Номадите изобщо не концептуализират понятията “работлив-мързелив”.

Уседналите често характеризират богатите с отрицателни нравствени характеристики и - терапевтично - след смъртта им те задължително попадат в ада. Тук отново аналозиите с народното творчество на балканските народи се натрапват от само себе си. Номадстващите никога не интерпретират богатството като зло и богатите като неморални или грешници. Те изобщо не проблематизират начините за натрупване на богатство и не ги оценяват от нравствена гледна точка.

Уседналите цигани рядко имат или изобщо нямат митове и легенди, позитивиращи кражбата. При номадите срещаме множество варианти на легендата, че Бог им е отредил като занаят кражбата, измамата и лъжата по отношение на имуществото на гаджо.

Общото в приказките и на двете групи е тезата, че никой, дори Бог, няма право да взема решение за тяхната съдба. И при двете групи главните герои цигани често са представяни като богоизбрани. Те притежават специални медиаторски способности за общуване със силите на “отвъдния” свят. Връзката им с природата е много тясна, те дори разбират езика на различните животни и на растенията. И при двете групи основният начин за справяне с трудна ситуация е късметът, и за щастие той често ги спохожда. Жените обикновено са представяни като носители на злите сили, и поради това насилието срещу тях е винаги оправдано.